

UTAZZ AFRIKÁBA!

ÉLMÉNYEK ÉS TANULSÁGOK AFRIKÁBAN

Az Utazz Afrikába Utazási Iroda kulturális körutazásokat szervez Afrika különböző országaiba, melyek keretében a kulturális turizmust a kulturális örökségvédelemmel és a szegénységcsökkentéssel kapcsolja össze. A cikkben néhány Afrikát megjárt utas élményeit gyűjtöttük össze. Hiszen ez a legfontosabb az utazások során: az afrikai és az európai ember találkozása, interakciója, és azok a gondolatok, érzelmek és tanulságok, amelyek az utazókban megszületnek, majd idővel letisztulnak.

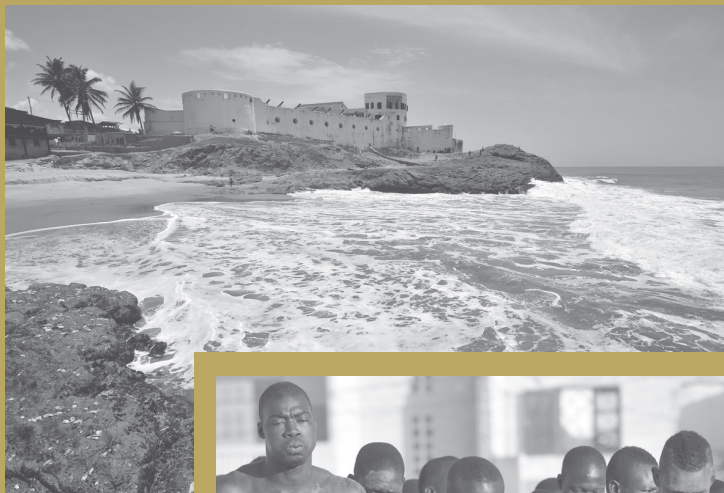
Az Utazz Afrikába Utazási Iroda kulturális körutazásokat szervez Afrika különböző országaiba. A kulturális turizmust a kulturális örökségvédelemmel és a szegénységcsökkentéssel összekapcsoló, egyedi megközelítésű turisztikai modellt a Kodolányi János Főiskolán működő Felelősségteljes Turisztikai Kutatóközpont is ajánlja. A nemzetközi utazásszervező engedéllyel rendelkező cég szlogenje: valódi utazások az igazi Afrikában! Különlegessége, hogy az adott régiót jól ismerő idegenvezetők által vezetett, kiscsoportos túrák során, a rendelkezésre álló időben a résztvevők minél teljesebb képet kapjanak a régió kultúrájáról. A körütekintően megszervezett körutak érintik mindazokat a turisztikai látványosságokat, melyeket érdemes felkeresni: nemzeti parkokat, csodás partokat, UNESCO világörökségi helyszíneket. Lényeges elem, hogy a mindennapi élet azon szereplőivel vagy eseményeivel is megismerkedjenek az utazók, amelyek a helyiek számára fontosak. Ilyen például egy szenegáli birkózóiskola, ugyanis a Szenegál nemzeti sportjaként számon tartott, serer hagyományokon alapuló laamb, másnéven birkózás a szenegáli kultúra fontos része. Így a körutazás programjában egy birkózó meccs, vagy birkózóiskola megtekintésére is lehetőség nyílik. Hasonló módon, a szervezők a vallásnak, hiedelmeknek, mindennapi praktikáknak is kiemelt fontosságot tulajdonítanak. Ha egy ghánai, Kumasi környéki településen a helyiek előszeretettel konzultálnak fétispapokkal, vagy Szenegálban vallási vezetőkkel, úgynevezett marabukkal, akkor fontos, hogy ezekkel az emberekkel, helyszínekkel az utazók is megismerkedjenek. Az afrikai körutazásokról, a programokról, az iroda által gyakorolt felelősségteljes turisztikai modellről az utazzafrikaba.hu oldal ad részletes tájékoztatást. A cikkben néhány Afrikát megjárt utas élményeit gyűjtöttük össze. Hiszen ez a legfontosabb az utazások során: az afrikai és az európai ember találkozása, interakciója, és azok a gondolatok, érzelmek és tanulságok, amelyek az utazókban megszületnek, majd idővel letisztulnak.

Vendégváró Szenegál

Sok előítélettel indultunk neki a szenegáli útnak. Afrikában valóban egy teljesen „más világba”, egy nagyon emberi világba csöppentünk.

Touba városában abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy a száheli forróságban egy marabu, Serigne Abdoul Karim Mbacke, a murid vallásalapító, Ahmadou Bamba dédunokája vendégelte meg csapatunkat. Behűtött, gyöngyöző üdítővel kínált, bölcs tanácsokkal látott el útravalóul, sőt a szeánsz végén imája által áldásban, barakában is részesültünk. A környékbeli mogyoróföldeket akkor készítették elő. Ebben, a számunkra már-már kibíratatlan forróságban dolgozott több száz férfi, míg a nők a sátrakban főztek a munkásoknak. Megdöbbenő volt számunkra, hogy lehet ilyen rettentő hőségben, tűző napon dolgozni. Ez is Afrika.

A Dzszoudzs Nemzeti Parkban egy olasz csapattal csónakáztunk együtt. Helyi, szenegáli idegenvezetőnk anyanyelve, a volof mellett nagyon jól beszélt olaszul, sőt tudott franciául, angolul, lengyelül is. Meglepett minket szerteágazó nyelvtudása. Csendesen siklottunk a csónakkal. Egyszer csak több száz egyedből álló pelikán csoport kellős közepén találtuk magunkat. Közvetlenül előttünk, alig karnyújtásnyira reppentek fel egymás után. Lenyűgöző és szédítő látvány volt, ahogy együtt mozogtak. Egy pillanatra mintha egy természetfilm csatornán látott képbe csöppentem volna bele, csak éppen élőben.

◀ Elmina erőd - Ghána

Fotó:
Lantai-Csont Gergely

Birkózó iskola >

Fotó:
Lantai-Csont Gergely

Féltem a gyógyítónál

Második alkalommal tértem vissza Afrikába. A visszatérés elkerülhetetlen volt, ugyanis első utam során menthetetlenül beleszerettem az afrikai kontinensbe. A szenegáli út előzetes programja is kihagyhatatlan élményeket ígért és valóban, már megérkezésünk pillanatában kezdetét vette a nagy kaland. Egyik nap egy guineai-szenegáli művész családot látogattunk meg. Vittünk ajándékot is, hiszen a vendéglátást illik viszonzni és mi valóban szívesen fogadott vendégek voltunk. Először a helyi gyógyítóval találkoztunk, aki szintén a családhoz tartozott és akinek „rendelője” is a 20-30 fős nagycsalád házában volt. Mikor beléptem a terembe, megérintett egyfajta misztikus hangulat. Talán a szűk helyiség, a vörös szín, a varázsigék mormolása, a mennyezeten csüngő, vörös posztóba csavart állati koponyák és szarvak látványa és a rítus váltotta ki belőlem ezt az érzést. Ugyan nem voltam elég bátor ahhoz, hogy rábízam magam Babára, a gyógyítóra, de rám is nagy hatással volt, ahogy kezelést végzett önkéntes utastársaimon. A szeánsz végén vendéglátónknál, a Camara családnál előkerültek a dobok, megkezdődött a tánc és hirtelen karneváli hangulat kerekedett.

△ *Baba, a gyógyító Dakarban*

Élményeket, érzéseket, színeket, hangulatokat és mosolyokat őrzök Afrikából. Az első, ami eszembe jut emlékeim közül kedvenc városomban, a francia építészeti remekeit őrző Saint- Louisban maradt meg. Az egyik szálloda pincére, miközben felszolgált, folyamatosan mosolygott én pedig ámultam látszólag soha meg nem szűnő jókedvén. A gyerekek kacagása is gyakran felcsendül bennem. Ők, amikor Mbourban voltunk gyakran szállásunkhoz lopakodtak, hogy meglessenek minket, a turistákat. A falusiak mosolya is fel-felrémlik bennem, akikhez spontán toppantunk be, mert bár nem tudtak érkezésünkről, nem ismertek bennünket, mégis szívesen fogadtak.

Több mint tea

Szerencsés vagyok, hogy a főnököm nagy szerelme Afrika, ezért amikor csak lehetősége van rá legeredményesebb kollégáival megosztja élményeit incentiváló út keretében. Nem is sejti, hogy ezzel van, akinek örökre megváltoztatja az életét.

Kissé eltávolodva dakari szállásunk bejáratától pillantottuk meg először az Atlanti-óceánt, melynek partján színesre pingált halászcsonakok sorakoztak. Az éjszakai fogást lovak húzta kétkerekű kordélyokra pakolták, vagy hatalmas, fejük tetején hordott edényekben szállították el az asszonyok. Ahogy a csónakok, a tömegközlekedési eszközként szolgáló kisbuszok is hasonlóan színesre vannak festve Szenegálban. Tetejükön magasan felpakolva sorakoznak a szállítandó csomagok: növények, állatok, ruhák. A csomagok tetején sőt, oldalt és hátul ahol csak kapaszkodót találtak, emberek csüngtek. Mi a kényelmes kisbuszból figyeltük, hogy csodával határos módon senki sem esik le vagy sérül meg.

Első esténk is felejthetetlen volt. Afrika legnyugatibb pontján, a Zöld-foknál, az óceán partján kagylóhéjjal felszórt étterem teraszán töltöttük, gyönyörködve a naplementében. Nagy zsidobongás volt az étteremben, az utóbbi évek legnagyobb homárját fogták ki aznap: négy kilót nyomott, amire rögtön lecsaptunk. Isteni volt! Az egykori francia gyarmat konyhaművészetére máig befolyással bír a gyarmatosító ország. A homárt, kagylót, tengeri csigát különleges, vajjal-zöldfűszerrel, roston sütvé készítették el.

Mbourban a kör alakú afrikai kunyhók mintájára épült hangulatos bungalókban szálltunk meg, az Atlanti-óceán partján. A parton jókat sétáltunk és óriás kagylókat és csigaházakat gyűjtöttünk. Egyszer séta közben a helyi halászok meghívtak bennünket teázni. A meghívást először ódzkodtunk elfogadni, de pár perccel később azon kaptam magam, hogy kerek szemmel lesem, hogyan főzik az édes teát. Közben

^ Színesre pingált halászcsonakok

^ Újjonnan szerzett szenegáli ismerősök

előkerült egy fényképalbum is és egy óra után már mindent tudtam vendéglátóm családjáról. Fél szemmel mindig a tea főzést lestem, hogy megfelelően felforralják-e a vizet. Amikor láttam, hogyan mossák el a poharam, összeszorult a gyomrom, hiszen rögtön a lehetséges veszélyforrásokra gondoltam. De olyan barátságosak voltak és olyan szeretettel készítették az italt, hogy nem illett visszautasítanom. Becsuktam a szemem, gondolva – ha én nem látom a bacilusokat, ők sem vesznek észre engem – és nagyot hörpintettem. Nem bántam meg merészségem. Finom, mézédés italt varázsoltak egy grillfőző és egy teáskanna segítségével az apró faszenes tűzhelyen. Teázás közben arra gondoltam, milyen abszurd, hogy ismeretlenként többet kaptam újjonnan szerzett szenegáli ismerőseimtől, és többet tudok róluk, mint a szomszédjaimról Magyarországon.

Pióca vagy barát?

Nyugat-Afrika egyik legrégebbi muszlim imahelyéhez, a Larabanga mecsethez igyekeztünk. A környék pontosan úgy festett a valóságban, mint ahogyan egy fővárostól távoli, izasztóan meleg, poros afrikai települést elképzeltem. Ahogy a vályogtéglás épületek között haladtunk, sok-sok apró, figyelő fekete szempár kísért bennünket. Mindeközben észre sem vettem, hogy az egyik helyi kissrác egészen közel jött hozzám. Amikor az épület mellett megálltam, megállt ő is. Ettől kezdve nem tágitott mellőlem, akármerre is mentem. Gyanakodni kezdtem: biztosan csak a megfelelő pillanatra vár, hogy elcsenhesse tőlem azt, amire rajta kívül senki más nem figyel. Egyszer még a tekintetünk is összetalálkozott, akkor kérdően még a szemöldökömet

is felhúztam kissé: Na, mit akarsz? – kérdeztem némán, de ez a szempár csak nézett vissza rám lentről, és esze ágában sem volt dekodolni az én nemzetközi gesztusokba burkolt jeleimet.

Kis pimasz! – gondoltam magamban, még csak meg sem rezzent, mikor lelepleztem őt. Megelégedve a játékot hirtelen kitörtem a 35 fokos hús árnyékból és határozott léptekkel elindultam az épület háta mögé. Mikor megálltam fotózni, álcázott pillantásokkal vissza-vissza néztem, vajon talált-e másik társaságot magának az én kis piócám? Megláttam őt. Egyenesen felém tartott. Megindultam hát én is, elraktam a kamerámat, majd a buszunk irányába lépkedtem tovább. Valahogy mégiscsak beért, és amikor már mellettem baktatott, nem vettem róla tudomást. Elnéztem felette, mellette, ám ő mégis kitartóan elkísért, majd mikor megálltunk, mondott valamit. Nekem mondott valamit.

- Nem értem – böktek oda zavartan, kissé elhúzott szájjal. Elismételte ugyanúgy ugyanazt.

- Nem értem...sajnálom – tettem hozzá, mikor harmadjára végre kihallottam a mondandóját: “Jó utat!” – mondta nekem és abban a pillanatban nem csak a tört angolsággal morzsolt szavait, hanem valami mást is megértettem. Elszégyelltem magam. Már megint legyőzött az előítélet. Végérvényesen elmulasztottam az elmúlt percekből ki tudja, mennyi mindent. Gyorsan felszálltam a buszra, leültem, és onnan kerestem meg az időközben kisebb sereggé duzzadt kísérők között az én kis követőmet. Magamra mért penitenciaként még integettem is neki, minden bizonnyal csak ennyi figyelmességet remélt volna tőlem az én kis pimasz kölykőm. Azóta is sokszor eszembe jutott ez a jelenet. Már csak ezért is érdemes volt elutaznom Ghánába.

^ Larabanga mecset

Valóra vált álom

Egy ismeretterjesztő csatornán láttam egyszer egy filmet arról, hogy egy árva kis-elefántot miként mentettek meg és neveltek két évig egy afrikai menhelyen. Ezek után menthetetlenül berögzült egy gondolat: bár ott lehetnék, bár átélhetném, bár láthatnám! Folyamatosan Afrikáról olvastam, könyveket, cikkeket, honlapokat. Egyre erősödött bennem az elhatározás, hogy el fogok jutni a fekete kontinensre! 8 hónappal később, mikor itthon még mindenki télikabátot hordott, megérkeztem Ghánába. Ahogy kiléptem a repülőgépből megérintett a forró, fülledt levegő, a pára és egy illat, amit itthon talán szagnak hívnék, de ott illat volt. Nem tudom semmihez sem hasonlítani, magamban azóta is Afrika illatának hívom.

^ Valóra vált álom

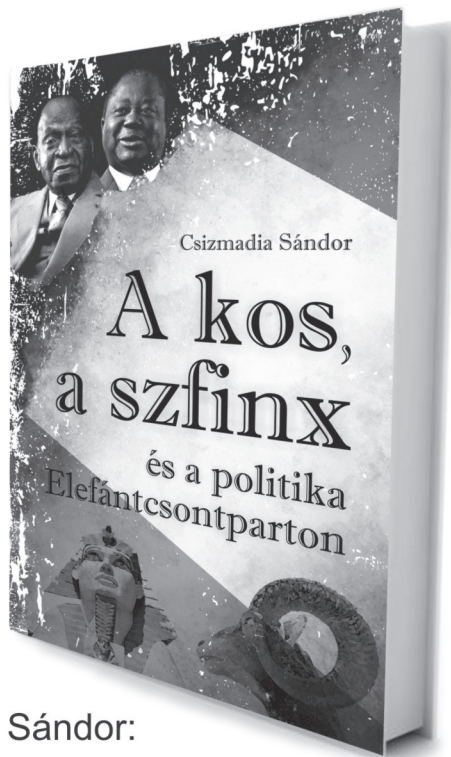
Két hét alatt körbeutaztuk az országot. Hihetetlen helyeken jártunk, nagyszerű emberekkel találkoztunk és életre szóló élményekben volt részünk. Jártunk Accrában, a fővárosban, ahol még egy James Town hangos forgataga volt a legemlékezetesebb. Elminában, az egykori transzatlanti rabszolga-kereskedelem egyik központjában jártunk. De útba ejtettünk az Asante Birodalom egykori központját Kumasit, Nzulezot, a cölöpökre épült falut, Mognori falut és a kente-szövöket is. Találkoztunk egy fétis papnővel, aki jelenlétünkben lépett kapcsolatba a szellemvilággal. Utunkat pedig vízesések, botanikus kertek, majomrezervátumok kereszteztek. Az utazás során rengeteg kedves, barátságos emberrel találkoztunk, a programban pedig ott díszelgett a várva várt Mole Nemzeti Park is. A hajnali gyalogos szafarin találkoztunk először elefántokkal. Óráig követtük és figyeltük őket. Hihetetlen volt élőben,

természetes környezetében látni ezt a gyönyörű állatot. Délután kocsival jártuk be a parkot, viszont nagy bánatomra egyetlen elefántot sem láttunk, csak az itatóknál sereglettek, amire jó rálátás nyílt a hotelből. Szomorú voltam, mert másnap indultunk tovább és ez volt az utolsó lehetőség, hogy még egyszer találkozjam velük. Késő este, mikor mindenki elvonult a szobájába és már lefekvéshez készülődtem, egyszer csak hangos zajra, ágak zörgésére, léptekre lettem figyelmes. Egyre hangosabban hallottam a súlyos, komótos lépteket és a kíváncsiságom az ajtóhoz vitt. Résnyire nyitottam. 5 méterre az ajtómtól, velem szemben, teljes életnagyságban ott állt egy elefánt és engem nézett. „Látni akartál? Hát itt vagyok!” Ezek járhattak az elefánt fejében. Az enyémekben pedig az, hogy Te jó ég! Most itt van egy és engem néz. Rövid ideig néztük egymást, majd végigkóstolta a házikóink előtt lévő bokrokat és szép lassan eltűnt a sötétben. Alig tudtam elaludni akkor éjjel a boldogságtól. Afrika... Nekünk, európaiaknak e szó hallatán szegénység, nyomor, betegségek jutnak először eszünkbe. Nem így kellene lennie! Valóban más világ Afrika. De egy csodálatos világ a népeivel, melyek több figyelmet, törődést és elismerést érdemelnek. Még el sem hagytuk a kontinenst, máris honvágyat éreztem utána. Hasonlóan érzek azóta is, mint Hemingway: „Én nem akartam mást, csak visszajutni Afrikába”.

^ Nzulezo, Ghána. Fotó: Lantai-Csont Gergely

Szerzők: Balázs Ferencné Ildikó; Majdán Anita; Mester Dávid; Török Judit; Kovács Nóra; Szilasi Ildikó Hermina

Csizmadia Sándor:

A kos, a szfinx és a politika Elefántcsontparton

A könyv Elefántcsontparton az „akanok” hatalomgyakorlását (1960–2000) és annak következményeit követi nyomon. Az 1960-ban függetlenné vált állam első elnöke, a keresztény és akan Félix Houphouët-Boigny erős kézzel, de mindig párbeszédre törekedve vezette az országot (1960–1993). A társadalom gyarapodásához vezető uralmának utolsó éveiben azonban Nyugat-Afrika korábbi, leginkább a kakaótermesztésnek köszönhető „gazdasági motorja” kimerült, ami az „etnikai olvasztótégely” szétesését vonta maga után. „Afrika bölcsének” távozása az élők sorából, könyörtelen utódlási harchoz vezetett, melyből a keresztény és akan Henri Konan Bédié (1993–2000) került ki győztesen.

Az új elnök egy új identitáspolitikát („tisza elefántcsontpartiság”) hirdetett meg és ültetett át az alkotmányba, valamint a büntetőpolitikába. Ez soha nem tapasztalt etnikai, vallási konfliktusokhoz, állampolgári diszkriminációhoz, a külső és belső migránsokat egyaránt érintő idegengyűlölethez, etnikai tisztogatáshoz, államcsínyhez, kaotikus választásokhoz, polgárháborúhoz (2002), hatalmi válsághoz vezetett. 2011 óta a muzulmán és diula közgazdász Alassane Ouattara az ország államfője, de még nem minden elefántcsontparti köztársasági elnöke. A 2000–2010 közötti elnök, Laurent Gbagbo a Nemzetközi Büntetőbíróság hágai börtönében ül, amíg az említett identitáspolitiká elszenvedőivel és áldozataival közömbös új emlékezetpolitika Henri Konan Bédiét az elefántcsontparti nemzet legnagyobbjai közé emelte...

**Keresse a kötetet az Alexandra és Lira Könyvesboltokban,
a független könyvesboltokban és az internetes portálokon
vagy rendelje meg a Publikon Kiadótól a www.publikon.hu oldalon.**

Előzetes a 2014-es évfolyam téli számából:

Fókuszban:

Nigéria és a 2015 februári választások

Mi foglalkoztatja a mai Nigériát?

Válogatás a közelmúlt nigériai irodalmából

Interjú Eke Uzoma nigériai focistával,
a PMFC-MATIAS védőjével

Kisfilm és hagyományörzés Esuban